

ProAgria

Mikä on tuottajaorganisaatio? 18.9.2025

Kannattavuutta tuottajaorganisaatiosta- hanke

Euroopan unionin
osarahoittama

Kannattavuutta tuottajaorganisaatiosta

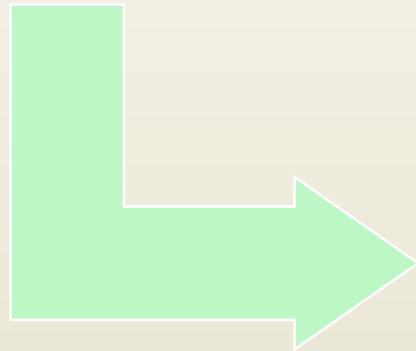
Tavoitteet

- Vahvistaa Etelä-Pohjalaisten maatalousyrittäjien tietoisuutta tuottajaorganisaatioista ja niiden mahdollisuuksista.
- Tuottajaorganisaatioihin syvennyttään lainsäädännön, markkinoiden, kokemusten ja yhteistyön näkökulmista.
- Tuotantosuuntaisten erityispiirteiden huomioiminen TO:n toiminnassa.
- Rohkaistaan tuottajaorganisaatioiden perustamiseen.

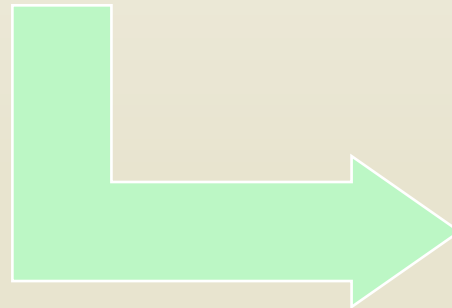
Tuottajaorganisaatio- nimike

Maatalousyrittäjät

Yhteistyöorganisaation
perustaminen
(Oy, Osk, ry)

Tuottajaorganisaatio-
nimike

Mikä on tuottajaorganisaatio?

Maatalousyrittäjien perustamalle yhteistyöorganisaatiolle (Oy, Osk, Ry) haettava nimike.

- Sallitaan tiettyjä poikkeuksia kilpailulaissa
- Mahdollistaa tuottajille neuvotteluaseman vahvistamisen elintarvikeketjussa

Tämä mahdollistaa →

- Tuotannon yhteisen suunnittelun
- Myyntihinnoista sopimisen tuottajien kesken
- Tuotteiden keskittämisen ja yhteisen markkinoinnin
- Tuotantokustannusten yhteisen optimoinnin
- Laadun ja määrän sopeuttamisen kysyntää vastaavaksi

Tuottajaorganisaatiot Suomessa

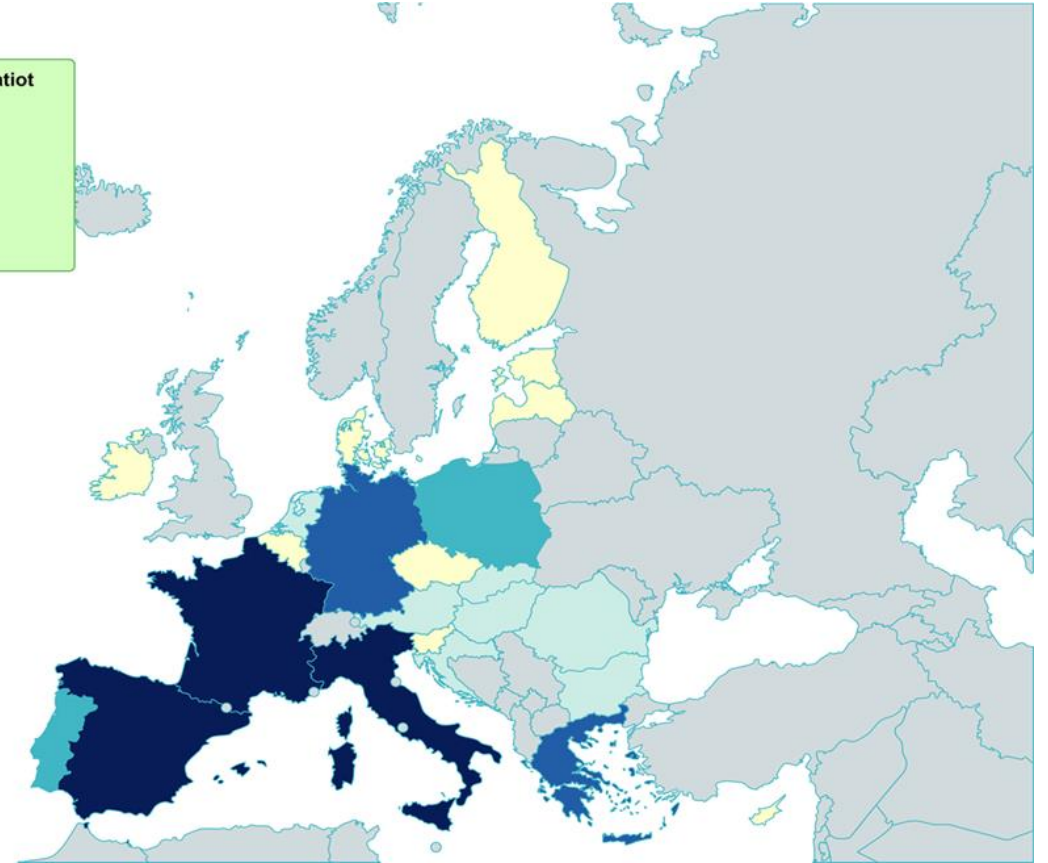
- Suomessa on tällä hetkellä 12 tuottajaorganisaatiota (9/2025)
- Vuodesta 2017 alkaen TO:ksi hakeutuminen on ollut mahdollista lähes kaikille maataloustuotteille

Hyväksytyt tuottajaorganisaatiot Suomessa:

Andelslaget Närpes Grönsaker (FI005)
Ålands Trädgårdshall Andelslag (FI006)
Leppävirran Marja Osuuskunta (FI008)
Vihannes-Laitila Oy (FI009)
Lounais-Suomen Lampurit ry (FI010)
Kieku Oy (FI011)
Potwell Oy (FI012)
Suomen Lammasosuuskunta (FI013)
Milkenture Oy (FI014)
ViljaTavastia osuuskunta (FI015)
Suomen Vilja-Aitta Oy (FI016)

Tuottajaorganisaatiot EU:ssa

- EU:ssa tuottajaorganisaatioita on yhteensä noin **2900**

Kilpailulaissa kielletyt kilpailunrajoitukset

Kiellettyjä ovat erityisesti sellaiset sopimukset, päätökset ja menettelytavat:

- 1) joilla suoraan tai välillisesti vahvistetaan osto- tai myyntihintoja taikka muita kauppaehtoja;
- 2) joilla rajoitetaan tai valvotaan tuotantoa, markkinoita, teknistä kehitystä taikka investointeja;
- 3) joilla jaetaan markkinoita tai hankintalähteitä;
- 4) joiden mukaan eri kauppakumppaneiden samankaltaisiin suorituksiin sovelletaan erilaisia ehtoja siten, että kauppakumppanit asetetaan epäedulliseen kilpailuasemaan; tai
- 5) joiden mukaan sopimuksen syntymisen edellytykseksi asetetaan se, että sopimuspuoli hyväksyy lisäsuoritukset, joilla niiden luonteen vuoksi tai kauppatavan mukaan ei ole yhteyttä sopimuksen kohteeseen.

Poikkeukset tuottajaorganisaatiolle

Kyseisiä kiellettyjä kilpailunrajoitussääntöjä ei sovelleta →

”Hyväksytyjen tuottajaorganisaatioiden sopimuksiin, päätöksiin ja yhdenmukaistettuihin menettelytapoihin, jotka koskevat maataloustuotteiden tuotantoa, myyntiä tai yhteisten varastointi-, käsittely- tai jalostuslaitosten käyttöä, ellei Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 39 artiklassa määrättyjen tavoitteiden saavuttaminen vaarannu” (1308/2013 209 Artikla)

Tuottajaorganisaation jäsenet saavat esimerkiksi

- Suunnitella ja optimoida tuotantoa, niin määrien kuin laadunkin osalta
- Sopia yhdessä tuotteille hinnan ja saattaa jäsentensä tuotteet markkinoille

CAP- tavoitteet

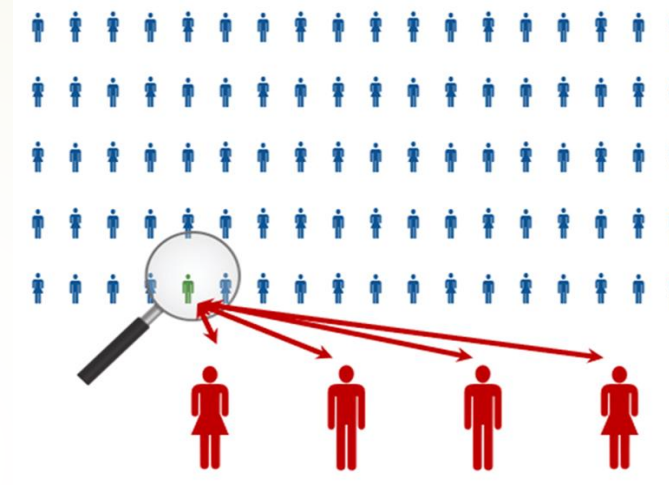
- Tuottajaorganisaation toiminta ei kuitenkaan saa vaarantaa yhteisen maatalouspolitiikan tavoitteita, joita ovat →
 1. Maatalouden tuottavuuden lisääminen
 2. Maatalousväestön kohtuullisen elintason takaaminen
 3. Markkinoiden vakauttaminen
 4. Tarvikkeiden saatavuuden varmistaminen
 5. Kohtuullisten kuluttajahintojen takaaminen

(SEUT 39)

Neuvotteluasema yksin ja yhdessä

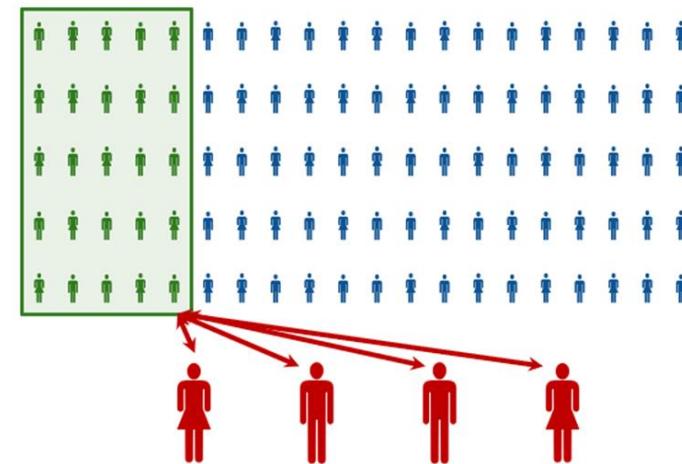
Yksin toimiessa

- Pienet eräkoot
 - Laatuheitot
 - Heikko toimitusvarmuus
- = Neuvotteluasema jää heikoksi

Tuottajaorganisaationa

- Suuret eräkoot → volyymietu
 - Mahdollistaa laadunhallinnan
 - Parantunut toimitusvarmuus
- = TO on houkuttelevampi kauppakumppani

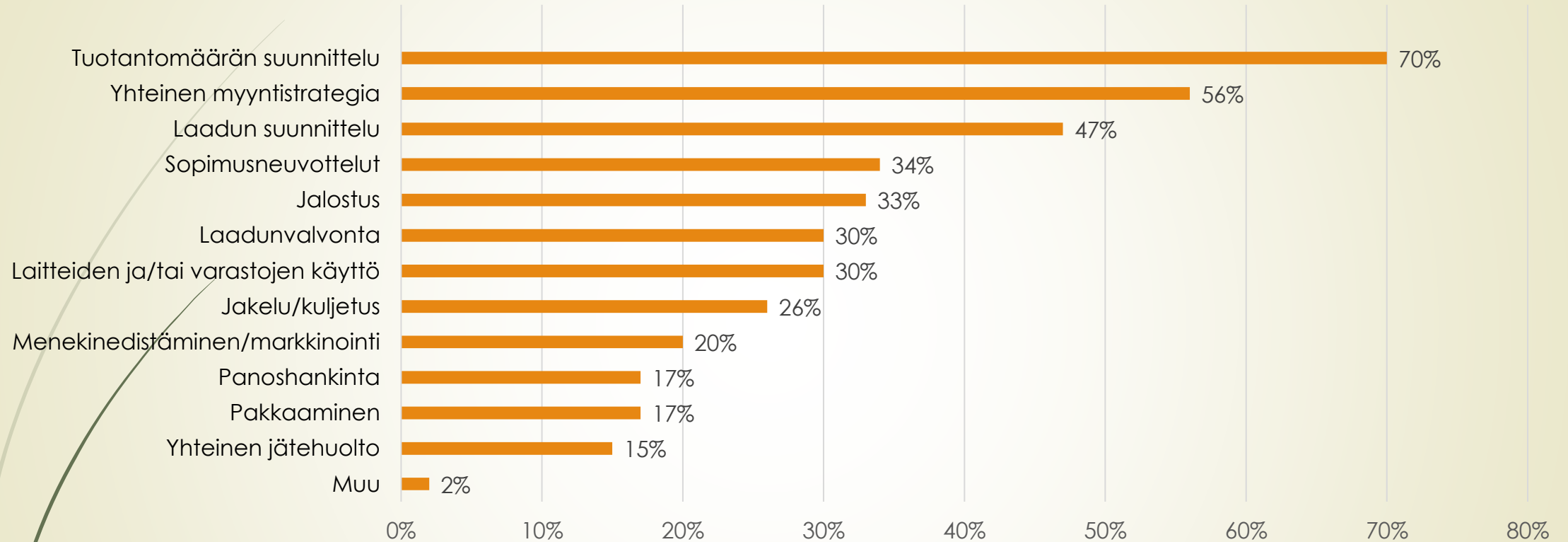
Tuottajaorganisaatioiden toiminta

11

Tuottajaorganisaatiot ovat usein joko neuvotteluorganisaatioita tai toimitus- ja markkinointiorganisaatioita.

- Neuvotteluorganisaatioissa tavoitellaan suurempaa neuvotteluvoimaa lisääntyvän volyymin kautta. Jäsenille haetaan lisäarvoa parempien hintaneuvotteluiden avulla.
- Toimitus- ja markkinointiorganisaatioissa taas on usein yhteistä tuotteiden jalostusta tai jakelua. Jäsenten tuotteille haetaan lisäarvoa jalostamalla yhteistä tuotetta tai palvelua.
- Yhteistyö voi olla myös näiden yhdistelmä. Molemmissa voidaan hyödyntää yhteisinvestointeja, panosostoja tai muita yhteistyömuotoja.

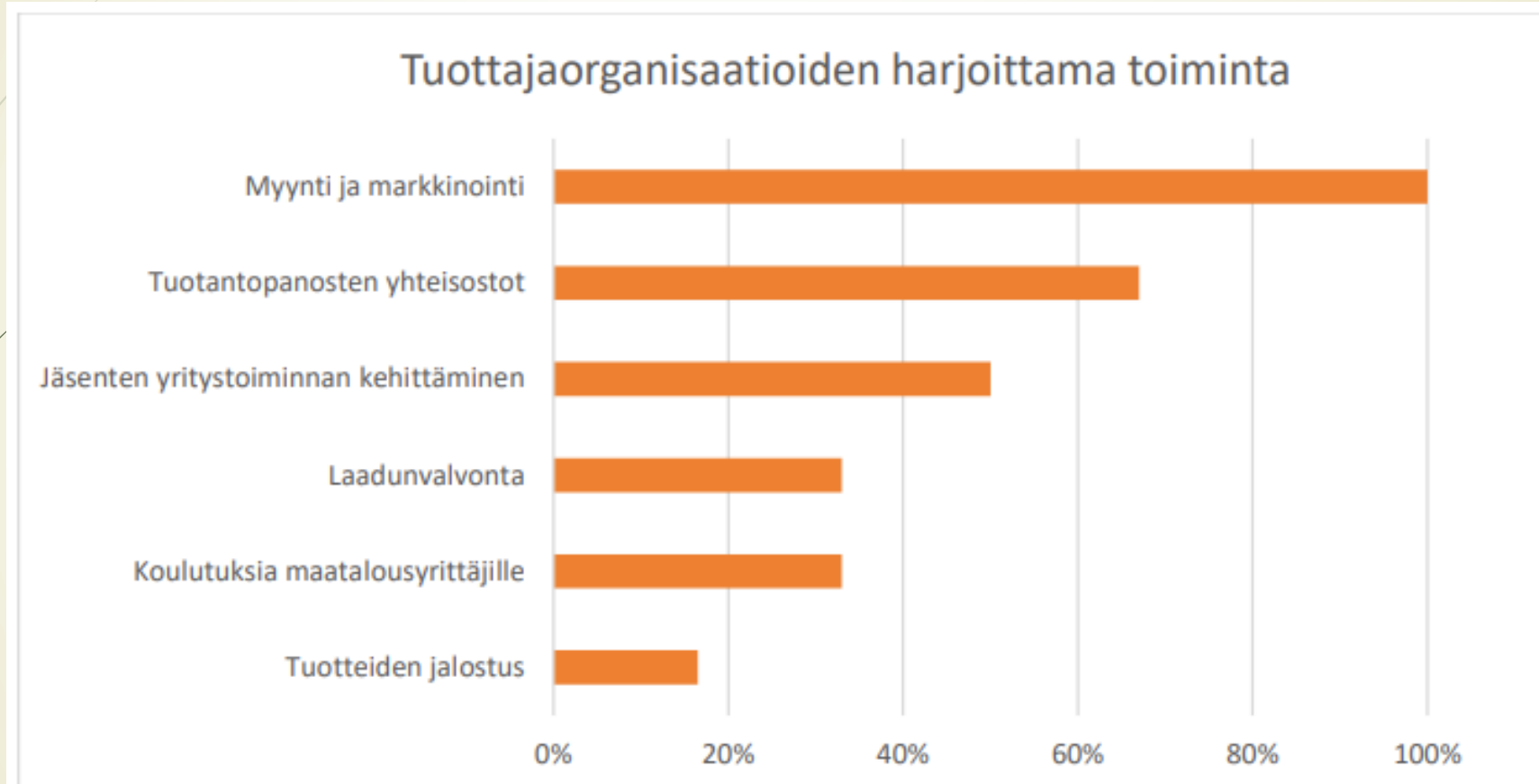
Tuottajaorganisaatioiden yhteisesti harjoittama toiminta (n=603)

European Commission: Directorate-General for Agriculture and Rural Development, Montanari, F., Chlebicka, A., Szabo, G., Amat, L. et al., Study of the best ways for producer organisations to be formed, carry out their activities and be supported – Final report, {OPL}, 2019, <https://data.europa.eu/doi/10.2762/034412>

13

Suomalaisten tuottajaorganisaatioiden harjoittama toiminta (N= 6)

To:n markkinavaikutukset

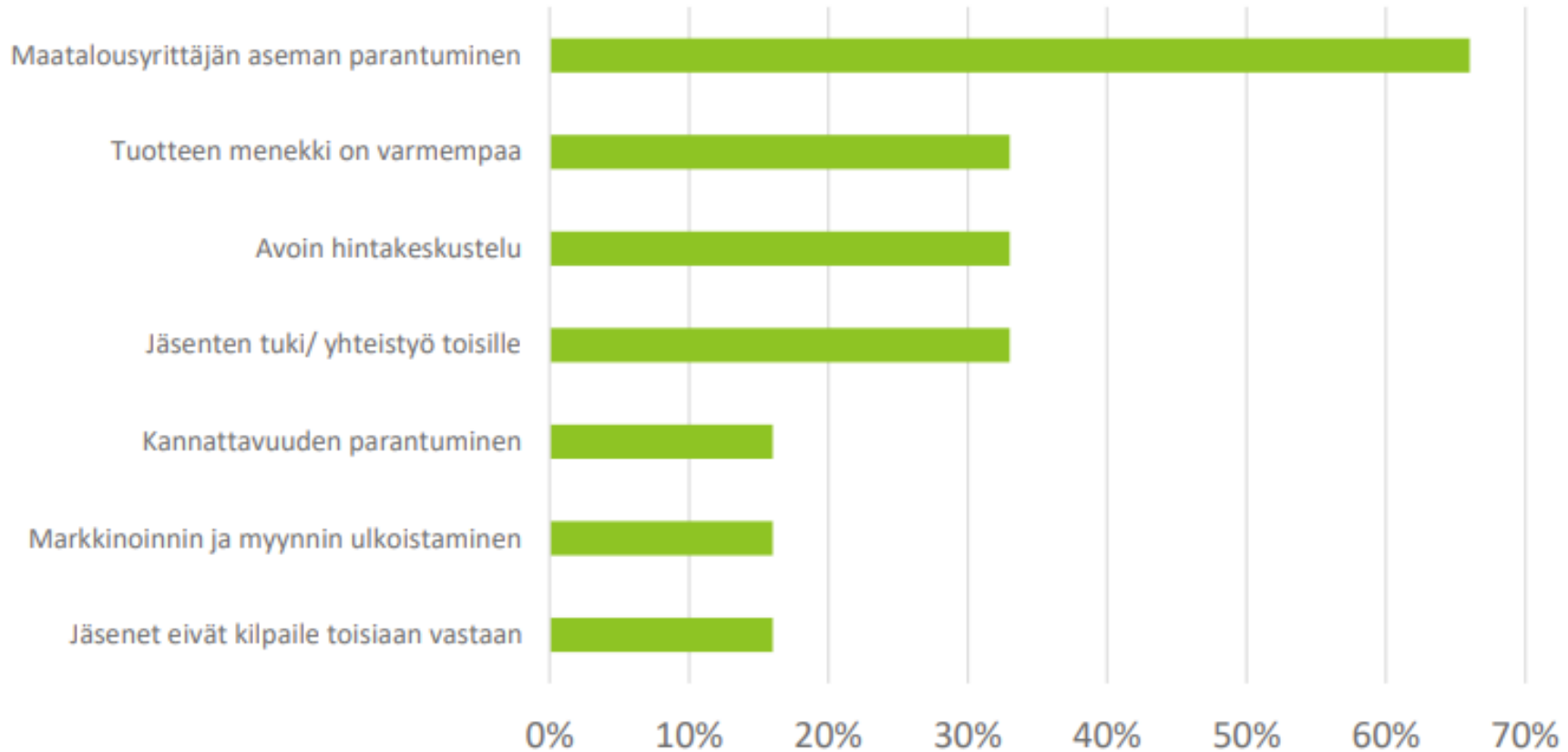
- Parempi pääsy markkinoille (toimitusvarmuus, isot eräkoot, tasalaatuisuus)
- Neuvotteluvoiman vahvistuminen
- Kannattavuuden parantuminen
- Tuotannon tehokkuuden lisääntyminen
 - Suunnitelmallisuus
 - Uuden teknologian parempi saatavuus
- Maatalousyrittäjä voi keskittyä ydinosaan

”Tuottajaorganisaation jäsenenä minun ei tarvitse käyttää aikaa markkinointiin ja myymiseen. Pystyn käyttämään työpanokseni viljelyyn, mikä on oleellisin maatilani kannalta.”

-Tuottajaorganisaation edustaja

Hyödyt maatalousyrittäjälle (N=6)

Tuottajaorganisaatioyhteistyön hyödyt maatalousyrittäjälle

Muut yhteistyömahdollisuudet

- Datan kerääminen
 - Tuotantomäärät, laatu, markkinahinnat
- Datan kaupallistaminen
- Jäsenten koulutus ja neuvonta
- Riskienhallinta
- Yhteiset investoinnit

Tuottajaorganisaation haasteet

Tuottajaorganisaation vaikuttavuuden määrittävät jäsenet itse.

- Tuottajilta edellytetään yhteen hiileen puhaltamista
- Tuottajaorganisaatioyhteistyöltä edellytetään sitoutumista
- Tuottajaorganisaatio vaatii aikaa ja/tai rahaa
- Ulkoa tuleva sitoutumisen testaaminen

”Joutuu luopumaan vähän siitä omasta itsenäisyydestään, mutta se on aina kun oot jossain yhteistyössä tai tiimissä mukana, niin sun täytyy tehdä kompromisseja.”

”Kyllähän tämä lähtee siitä, että tehdään yhteistyötä, että jos yhteistyö ei ole sitä mihin haluaa mennä, niin tämä on väärä osoite.”

Perustamisen edellytykset 1/2

Tuottajaorganisaatiostatuksen voi hakea rekisteröity yhteisö (Oy, Ry, Osk) joka →

- On perustettu tuottajajäsenten omasta aloitteesta
- Tuottajajäseniä vähintään 5 **tai** kaupan pidetyn tuotannon arvo yli 500 000€
 - HeVi- puolella vaatimuksena molemmat
- TO todella harjoittaa yhteisiä toimintoja jäsentensä hyödyksi (myynti, jalostus, panoshankinta...)
- Tuottajajäsenillä oltava organisaatiossa määräävä asema

Perustamisen edellytykset 2/2

- TO:lla tulee olla jäsentensä laatimat säännöt
 - Sääntöjen tulee kuitenkin täyttää tietyt vaatimukset
- TO:lla tulee olla selkeä päämäärä, johon tulee sisältyä vähintään yksi asetuksessa mainituista tavoitteista. Näitä ovat esim.→
 - Tuotannon suunnittelu ja mukauttaminen kysyntää vastaavaksi
 - Tuotteiden keskittäminen
 - Tuotantokustannusten optimoiminen

Säännöt

Tuottajaorganisaation perustajajäsenet päättävät itse säännöt. Säännöissä on kuitenkin määrättävä tietyistä seikoista kuten →

- Tuottajaorganisaation rahoituksesta
- Jäsenen sääntörikkomuksen seurauksista
- Uusien jäsenten hyväksymisestä ja jäsenyyden vähimmäiskestosta

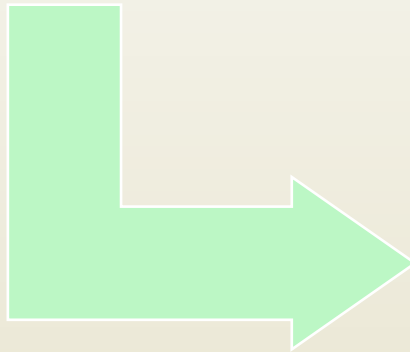
Tuottajaorganisaation säännöt voi sisällyttää yhteisön sääntöihin tai pitää erillisinä.

Perustaminen

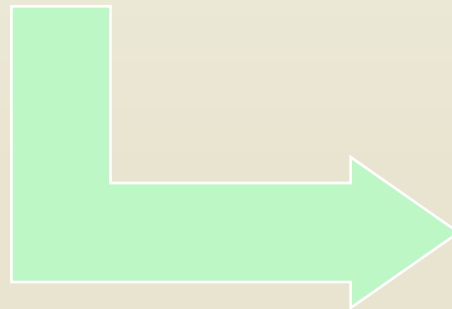
Maatalousyrittäjät

- Sama tuotantosuunta (tuote)
- Halu parantaa asemaansa
- Yhteistyökykyisyys

Organisaation perustaminen (Oy, Osk, ry)

- Organisaation sääntöjen laadinta
- Tuottajaorganisaation sääntöjen laadinta

Tuottajaorganisaatioksi hakeutuminen

- Jäseniä oltava vähintään viisi tai
- Tuotannon arvon oltava yli 500 000€

Tuottajaorganisaation tukimahdollisuudet

Valmisteluraha (5000€)

- Valmisteluraha voidaan hakea tuottajaorganisaation suunnittelun alkuvaiheessa.

Perustamistuki (10% / 100 000€)

- Tuottajaorganisaation perustamisen osalta tuki voi olla 10% kaupan pidetyn tuotannon arvosta, kuitenkin max 100 000€/ vuosi.

Valmisteluraha

Valmisteluraha (5000€)

Viljelijäryhmän kasaamiseen voi hakea valmistelurahaa. Valmistelurahalla voi selvittää, onko perustamishankkeelle onnistumisen edellytyksiä.

Tuottajaorganisaation syntyminen ei ole edellytys valmistelurahalle.

Valmistelurahan tuloksena syntyy aiesopimus, jossa kuvataan hankkeen idea, kumppanit ja hankkeen tavoite TAI→

- Jos TO:n perustamiselle ei ole edellytyksiä, tulee siitä laatia raportti miksi.

Sallittu / kielletty yhteistyö

Toimenpide	Sallittu ilman TO- statusta	Sallittu TO:n sisällä
Markkinatilanteesta keskustelu julkisen tiedon perusteella	✓	✓
Tuotos ja satotasotietojen vaihtaminen	✓	✓
Tuotteiden hinnoitteluun ja siihen liittyvien tietojen jakaminen	✗	✓
Hinnanmuutosten ajoittaminen ja siihen liittyvien tietojen jakaminen	✗	✓
Kilpailukäyttäytymisen yhdenmukaistaminen	✗	✓
Liikesalaisuuksien tai yksittäisten sopimusten tietojen jakaminen	✗	✓

Lisätietoa

Ruokavirasto- Hakuopas tuottajaorganisaatioksi

<https://www.ruokavirasto.fi/yritykset/oppaat/hakuopas-tuottajaorganisaatioksi/hakuopas-tuottajaorganisaatioksi/>

MTK Tuotto- hanke: <https://www.mtk.fi/tuottajaorganisaatiot>

- Tuottajaorganisaation ABC
- Tuottajaorganisaation mallisäännöt

Pihvikarjaliitto: <https://www.pihvikarjaliitto.fi/tuottajaorganisaatio>

- Pihvilihan tuottajaorganisaation mallisäännöt

Euroopan unionin
osarahoittama

